

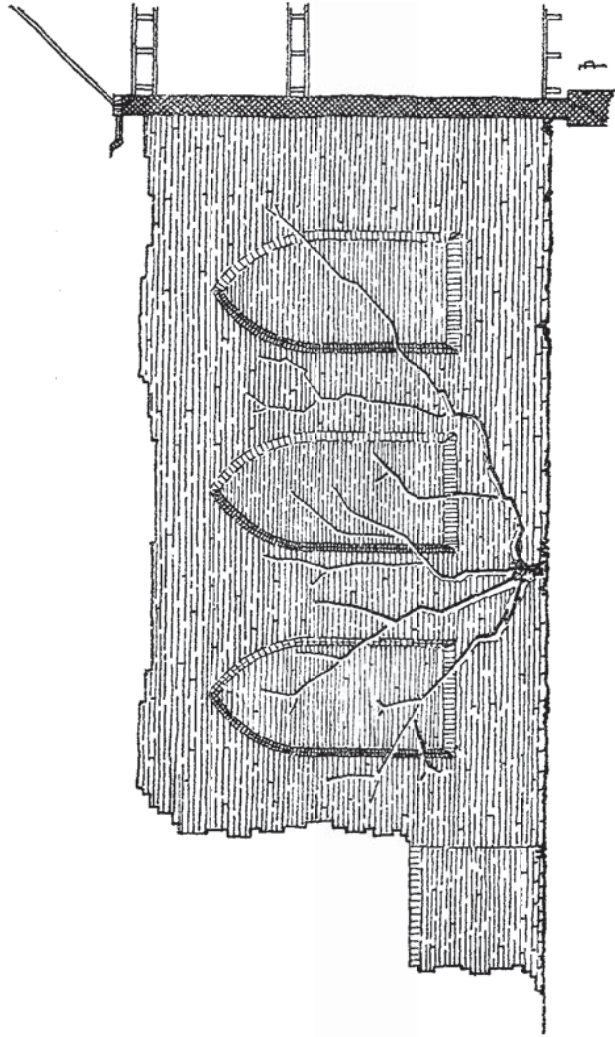
HET KLOOSTER ROMA

Bij het verbouwen van perceel Rapenburg 33 te Leiden tot Instituut voor Tropische Geneeskunde in de jaren 1921—'24 trof ik daar een gedeelte van een muur aan, dat ik tot mijn leedwezen moest afbreken wegens den slechten toestand, waarin het verkeerde en om ruimte te maken voor een gebouw voor het herbergen van proefdieren (zie schets afb. 1).

Dank zij de verdienstelijke hulp van mejuffrouw **ANNIE VERSPRILLE**, wetenschappelijk assistente aan het Gemeente-archief te Leiden, hebben wij naderhand kunnen vaststellen, dat bovengenoemde muur een overblijfsel was van een der gebouwen van het voormalige Sint Jeronimushuis aan het Rapenburg, genaamd „Roma”. Dit klooster bestond reeds in 1429 als een „Consistorium-sororum” in een huis afkomstig van **DIRK WILLEMSZ. VAN POELGEEST** in de Jan Vossensteeg aan de stadsvest ; het was bekend als : de zusters van Sint Hieronymusorde ¹⁾. In zijn „Oudheden en Gestichten van Rhijnland” (uitgekomen in 1719) deelt **H. VAN HEUSSEN** op blz. 202 mede, dat de Maagden of Zusters waren vereenigd door den band van liefde en van zusterlijke minne, dat **RIJDOLPHUS VAN DIEPHOLT**, bisschop van Utrecht, bij open brief in 1448 de zusters den regel van Sint Augustinus heeft voorgeschreven en haar huis in een klooster heeft veranderd ; dat genoemd klooster aan de zorg van den Prior der Cisterciensermonniken te Warmond werd aanbevolen en met verscheidene voorrechten begunstigd. In 1460 heeft **DAVID VAN BOURGONJE**, bisschop van Utrecht, de voorrechten, welke door zijn voorganger waren verleend, bevestigd.

Tusschen de jaren 1440 en 1468 werden door het klooster erven aangekocht zoowel aan als achter het Rapenburg. De koopacten omschrijven de situatie van de aangekochte perceelen en met deze gegevens kan een aanvang gemaakt wor-

¹⁾ Zie OVERVOORDE, Inventaris der Kloosterarchieven I, blz. 59.

Afb. I. Gevelfragment afscheiding in den tuin tusschen perceel 33-35 aan het Rapenburg in Leiden.

den met een meer exacte geschiedschrijving van her klooster. Uit genoemde eigendomsbewijzen blijkt, dat het eerste perceel aan het Rapenburg gekocht werd van **JONGE GERRIT VAN ASSEDELFT GERRITSZ**, door de zusters van Sinte Jeronimus ; het bestond uit een tuin en erf en had als belending aan de eene zijde **FRANK VAN DEN BOECHORST**, aan de andere zijde **JAN Vos COLLERTSZ.** en aan de achterzijde **JAN VAN WOUDENLAND.** Deze transactie had plaats den 1sten Maart 1440 ¹⁾ (zie op afb. 2 het terrein gemerkt met no. 2).

De tweede aankoop bestond uit een huis en erf aan het Rapenburg : verkooper was **FRANCK VAN DER BOICHORST**; en belendingen aan de eene zijde de zusters zelf en aan de andere zijde een steeg ; de achterbelending was ook weer **JAN VAN DEN WOUDENLAND.** De verkoopacte is gedateerd 19 April 1440 ²⁾ (afb. 2, het terrein gemerkt no. 1).

Den 20sten April 1444 koopt de ministra van Sint Jheronimushuys in „Jan Vosstege” ten behoeve van het klooster een huis en erf met twee kamers „gelegen afterup Rapenburch” ; belendingen zijn **HAES DELFFHUGEN** en „die graft mitter straet” ; achterbelending is **HUGE WOUTERSZ** ³⁾ (afb. 2, het terrein gemerkt no. 5).

De laatste aankoop in deze rij door de „besloten zusters van sinte Jheronimushuys, geheten tho Room” is een erf van \pm 60 roeden. Het is „gemengeder airden ende gemeenre vuer” met **PIETER DIRXSOON** en **WILLEM PHILIPSSOON** ; het geheel is belend door de zusters aan de Zuidzijde en aan de Noordzijde door **JAN CLAES WILLEMSZOON** ⁴⁾ (afb. 2, de terreinen nos. 3, 4 en 5).

Perceel no. 3 werd 10 April 1445 door **FYE**, wed. **JAN Vos COLLAERTSZ.** verkocht aan **ADR. v. D. BERGE**, zijnde een erf met een muur tusschen de zusters en dit ert. Bij den verkoop van 19 Februari 1450, hierboven vermeld onder no. 401, moet dit erf inbegrepen zijn in de 60 roeden „gemengeder airden ende gemeenre vuer” met **PIETER DIRXSOON** en **WILLEM PHILIPSSOON.**

Na deze overdrachten is de situatie aan het Rapenburg geworden, zooals op het schetskaartje afb. 2 is aangegeven-

¹⁾ Inventaris der kloosterarchieven no. 395.

²⁾ Als voren no. 396.

³⁾ Als voren no. 397.

⁴⁾ Als voren no. 401.

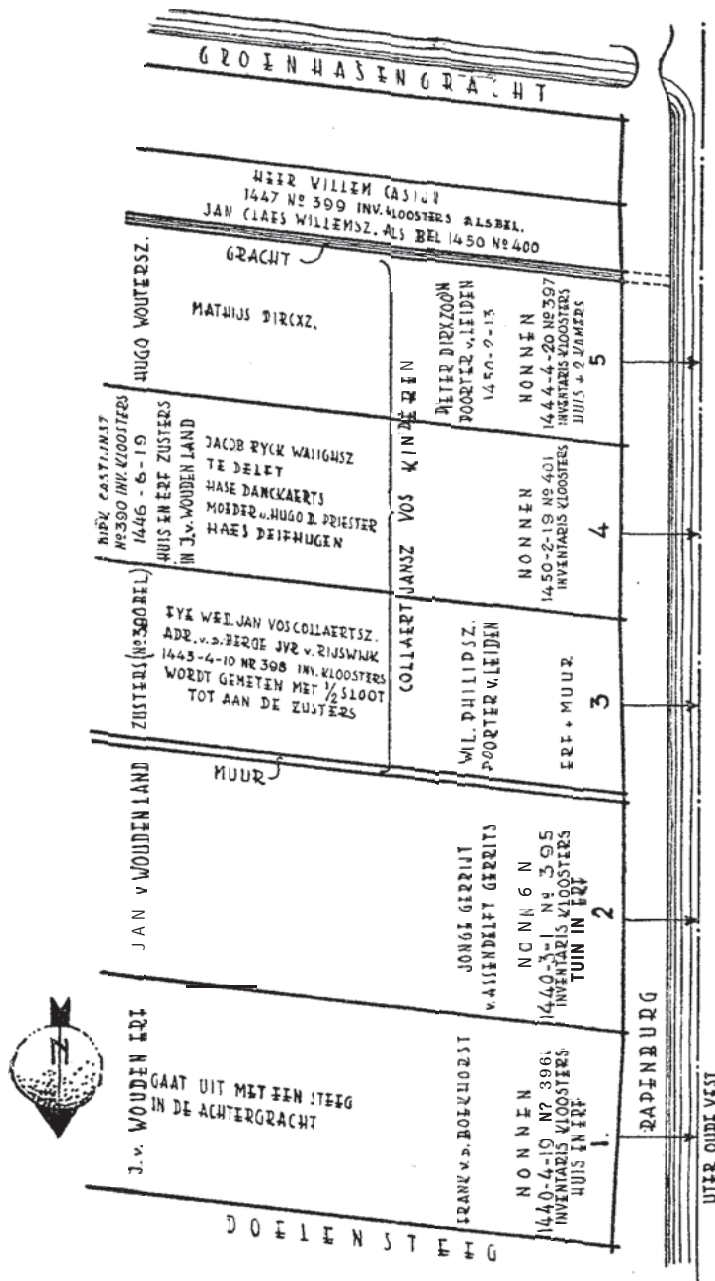

Fig. 2. Reconstructie naar eigendomsbewijzen 1440—1450 archief kloosters inv. No. 395—401.

Dit terrein was evenwel niet het eenige eigendom in deze omgeving. Achter het Rapenburg werden in denzelfden tijd (1443—1468)¹⁾ perceelen aangekocht in Jan van Wou-
denland.

De lectuur der eigendomsbewijzen brengt ons herhaaldelijk in aanraking met den naam JAN VAN WOUDELAND, in hoofdzaak met het terrein, gelegen tusschen Rapenburg en Doelengracht. Toch moet het bezit van JAN VAN DEN WOUDE grooter geweest zijn. Het vermoeden is niet van goeden grond ontbloomt, dat het bezit van JAN VAN DEN WOUDE zich tot den Rijn (Galgewater) heeft uitgestrekt. Ook tusschen Achtergracht en Witte Singel was JAN VAN DEN WOUDE gegoed. Een der bewijzen hiervoor is o.a. te vinden in no. 1362 van den inventaris van de archieven der kerken, waarin 20 Maart 1460 de Zusters van St. Katharijnen Zusterhuis genoemd worden „In Jansland van den Woude”. Zooals de kaart van LIEFRINCK aangeeft, bevond zich dit zusterhuis tusschen Doelengracht en Witte Singel. Het Klooster der Witte Nonnen zou volgens wijlen H. G. A. OBREEN²⁾ ± 1447 gesticht zijn in een huis van JAN VAN DEN WOUDE o.a. door diens dochter MACHTELT JANSDR.

De heer OBREEN beschrijft in het aangehaalde artikel den persoon van JAN VAN DEN WOUDE en identificeert hem als den bekenden heer JAN VAN DEN WOUDE uit het geslacht der heeren VAN JACOBSWOUDE en WARMOND. In verbandmethet bovenstaande is het noodig iets dieper op deze kwestie in te gaan. SIMON VAN LEEUWEN publiceert in Batavia Illustrata op pag. 1184 e.v. een genealogie van het geslacht VAN DEN WOUDE. Hier wordt JAN VAN DEN WOUDE en VAN WARMOND vermeld als zoon van JACOB VAN DEN WOUDE, ridder, en van FLORENTIA BRUGGE JANSDR.; JAN VAN DEN WOUDE was hoogheemraad van Rijnland in de jaren 1377, 1390 en 1394; hij verkreeg, dat Warmond een hooge heerlijkheid en een onversterfelijk leen gemaakt werd in 1412, fundeerde in 1410 een klooster van de 3e orde van Sint Franciscus voor arme edelvrouwen te Warmond en stichtte in 1413 een regulierenklooster aldaar. Hij stierf in 1417.

¹⁾ Inventaris archieven van de kloosters nos. 388, 389, 390, 394 en 402.

²⁾ H. G. A. OBREEN, Bijdragen tot de geschiedenis van het Witte Nonnenklooster der orde van St. Dominicus aan het Rapenburg te Leiden. In : Leidsch Jaarboekje 1905, blz. 4.

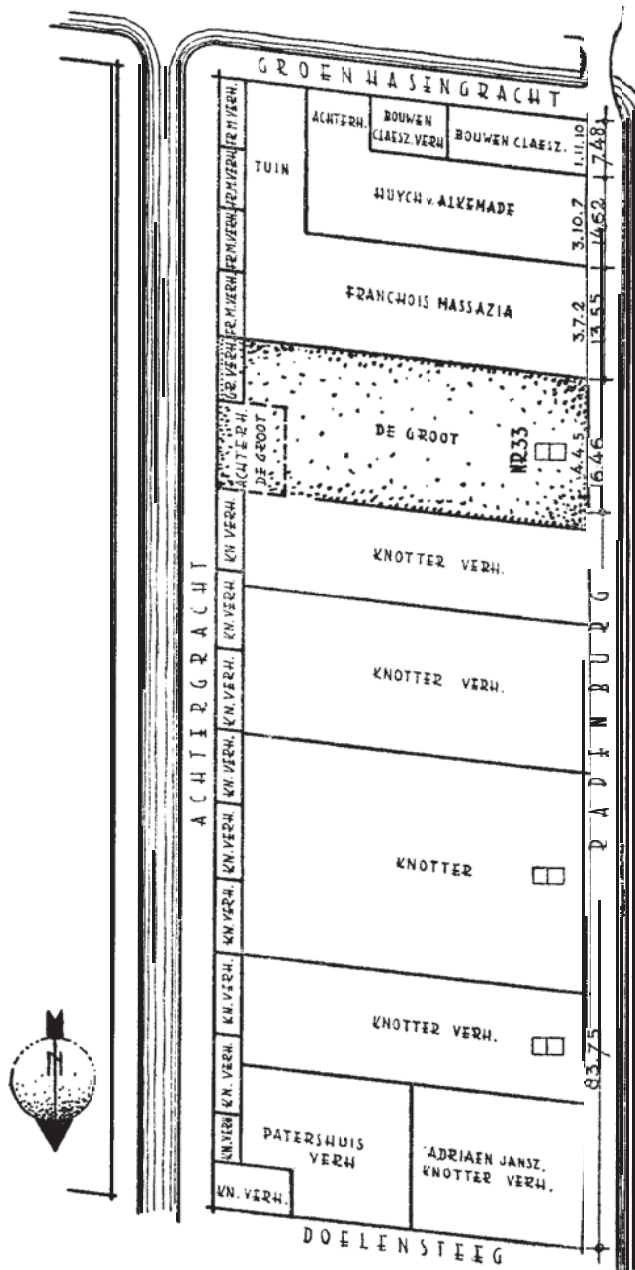
Uit zijn huwelijk met AGNES VAN **CRUYNINGEN JANSDR.** werden 2 kinderen geboren, nl. Jacob en Adriana. Adriana huwde met **JAN VAN HEEMSTEDÉ**, baljuw van Kennemerland.

De conclusie van den heer **OBREEN**, dat **MACHTELT JANSDR.** de dochter van ridder **JAN VAN DEN WOUDE** zou zijn, klopt niet met de genealogie van **VAN LEEUWEN**. Kan de **JAN VAN DEN WOUDE**, die het terrein aan het Rapenburg in bezit had, identiek zijn met ridder **JAN VAN DEN WOUDE**? Een charter van 1443, Aug. 24 ¹⁾ bewijst onmiddellijk het tegendeel. **JAN VAN DEN WOUDE** geeft in dat jaar te poortrecht uit een erf van 11 roeden „in mijn lant after Rapenburch”, belend aan de eene zijde de zusters van Sint Jeronimushuys, aan de andere zijde **HAZE DYELOFF HUGEN**. Deze **JAN VAN DEN WOUDE** is vóór 19 Juni 1446 overleden, want op dien datum erkent jkvr. **MACHTELT**, weduwe **JAN VAN DEN WOUDE**, dat wijlen haar echtgenoot een huis met een halven muur in Jan van Woudenland heeft verkocht, naast de zusters van Sint Jheronimus gelegen.

Naast dezen **JAN VAN DEN WOUDE** treffen wij nog een **JAN VAN DEN WOUDE** aan, die als schepen van Leiden zegelde en van wien wij, vooral in de archieven der kerken (o.a. registros. 128, 136, 151, 276, 278) verschillende zegels aantreffen. Of deze **JAN VAN DEN WOUDE** dezelfde is als de grondeigenaar moet in twijfel getrokken worden, omdat wij zelfs in 1463 nog een zegel van een **JAN VAN DEN WOUDE** aantreffen. Weliswaar kunnen hiervoor verschillende mogelijkheden bestaan hebben, o.a. kan de Jan, die in 1463 zegelt, een nakomeling zijn van den grondbezitter, die vóór 1446 stierf. De schepen is in ieder geval niet van het adellijk geslacht **VAN DEN WOUDE**; bewijs: het zegel. Het wapen van de heeren **VAN JACOBSWOUDE EN WARMOND** was aanvankelijk 3 roode ruiten in gouden veld, later (vóór 1394) gouden baar, 3 wassende manen van zilver in azuur, zijnde het wapen van den burggraaf van Leiden; het wapen van den schepen **JAN VAN DEN WOUDE** is een zwarte klimmende leeuw in zilver.

Het onderzoek brengt nog het volgende punt naar voren. De eerste woonplaats der zusters bevond zich in de Jan Vossensteeg. De naam duidt op **JAN DE Vos**, in 1345 schout van het Marendorp (Ir. G. L. **DRIESSEN**, Leidsche straat-

¹⁾ Inventaris der kloosterarchieven no. 390.

Afb. 3. Reconstructie naar register Vetus 1 1585 Fol. 117 Vo E.V. en 119 Vo. E.V.

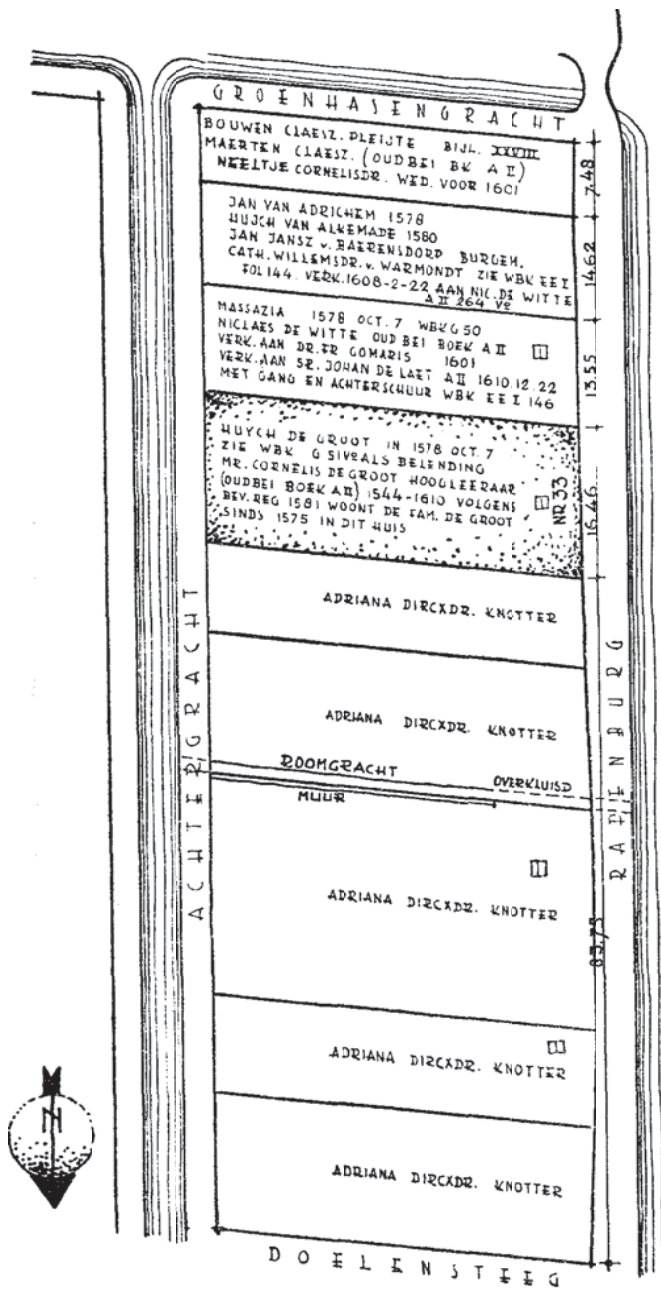
namen, 1, blz. 67). De naam Vos blijkt ook aan het Rapenburg geen onbekende, want in een der genoemde eigendoms-overdrachten ¹⁾ wordt vermeld, dat **PIETER POST**, priester, ten behoeve der zusters van „Sinte Jheronimus op Rapenburg” de helft van een erf, gelegen aan het Rapenburg, gemeenschappelijk met **JACOB RYC WALICHZ.** koopt, welk erf eertijds toebehoorde aan „Colairt Jans Vosz. kinderen”. Is de familie Vos bij het klooster geïnteresseerd? Het gedeelte grond op de schetskaart afb. 2, onder de nos. 3, 4 en 5 aangegeven is nl. een onverdeelde boedel der familie Vos van ± 60 roeden (27 m.).

Hier volgt een beschrijving van het gebouw.

Het was een slotklooster, bestond uit verschillende gebouwen en had een eigen kapel, gewijd aan sint Hieronimus. Deze kapel werd in 1448 door den bisschop tot oratorium verheven. Naast de kapel moet het patershuis gelegen hebben, want volgens een reconstructie naar het register Vetus 1, fol. 117 verso e.v. en 119 verso e.v. (1585) (zie schets afb. 3) bevond het patershuis zich aan de Doelensteeg. Wanneer men deze situatie met die van **HANS LIEFRINCK** uit 1578 vergelijkt (zie schets afb. 5) vindt men de kapel van het klooster aan de zijde van de Doelensteeg, zij het dan, dat de kapel niet onmiddellijk aan de steeg stond. **VAN HEUSSEN** vertelt in zijn aangehaalde werk op blz. 213, dat het afgesloten gedeelte des kloosters naast het huis van den pater stond, dit in verband met het voorschrift, dat de pater of biechtvader geen sleutel mocht hebben van het afgesloten gedeelte van het klooster, waar de zusters woonden. De leezusters woonden „dicht bij de religieuzen”. Het klooster was een groot complex, dat op 22.10 m (zie schets afb. 4) na het geheele gedeelte van het Rapenburg tusschen Doelensteeg en **Groenhazengracht** besloeg.

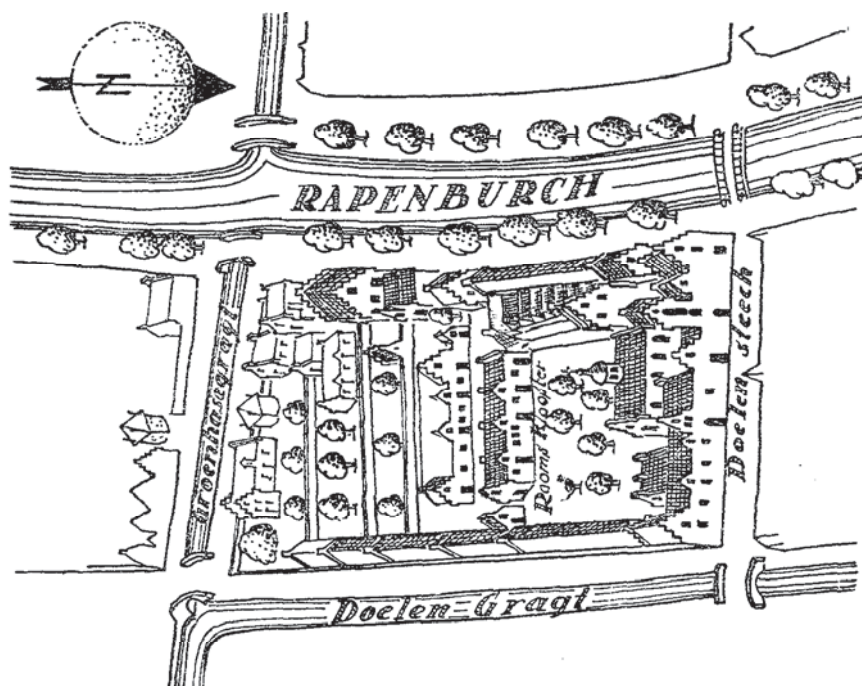
Wij kunnen met zekerheid aannemen, dat het hierboven genoemde afgesloten gedeelte van het klooster gescheiden was door een gracht (de Roomgracht); het is de kaartteekenaar **DOU**, die in 1614 de Roomgracht in beeld bracht (zie schets afb. 6). Naar aanleiding van een vriendelijke mededeeling van den heer **A. M. STUIVENBERG**, verbonden aan de Amsterdamsche Bank, hebben wij een onderzoek ter plaatse

¹⁾ Inventaris der kloosterarchieven no. 400

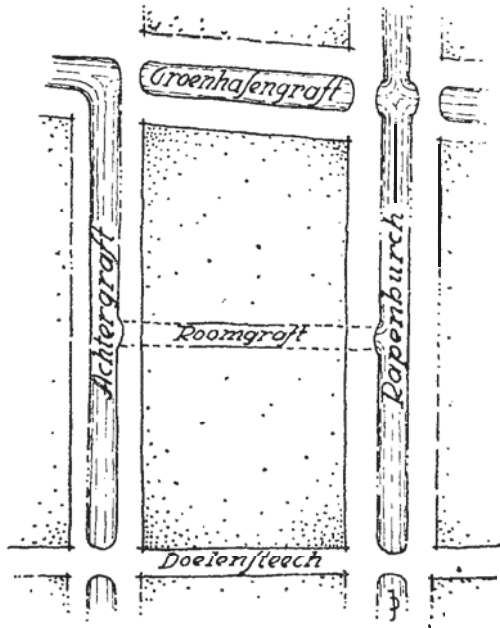
Afb. 4. Reconstructie naar oud bet. boek A 11 Fol. 263 E.V. 1601.

ingesteld en de Roomgracht gevonden. Zij loopt van het Rapenburg (in den walmuur is vlak boven den waterspiegel een ijzeren balk zichtbaar, die later is aangebracht bij vernieuwing van den walmuur in plaats van een boog) onder de gang van perceel 39 door tot onder het achterhuis (onder het gebouw is de gracht overkluisd) ; aan de achterzijde is in

Afb. 5. Kaart van Hans Liefrinck 1578. Catalogus Prentverzameling over Leiden en omgeving no. 233 uit het Gemeente-Archief.

den gevel (vlak boven het maaiveld) een boog aangebracht voor ontlasting van het overkluisde gedeelte, verder liep de gracht langs een wal- en scheidingsmuur. Zware trekankers, waarvan er nog enkele aanwezig zijn en die nog gedeeltelijk vlak boven het maaiveld zichtbaar zijn, duiden er op, dat hier de gracht moet geweest zijn ; na het noodige graafwerk verricht te hebben, werd de nu met puin en zand gedichte gracht, breed 3.35 m, bloot gelegd. Op de schets afb. 4 zijn de muur

Geometrische
Gronde-Caerte
der stad
Leyden met
alle sijne straten
ende wateren
gemaect by M^r
Jan P. Dou
1614

Afb. 6. Naar het origineel no. 252 uit de Prentverzaming van het Gemeente-Archief,

en de Roomgracht aangegeven volgens opmeting van de scheiding van perceel 33.

Toen de Hervorming kwam met de gevolgde saecularisatie der kloostergebouwen besloten de Staten van Holland den 15den Mei 1575 ¹⁾ ook de gebouwen van het klooster Roma te verkoopen met kennis en advies van de Leidsche magistraat ; de opbrengst er van zou worden aangewend voor het onderhoud van de Universiteit. Tusschen 4 en 25 Juli 1575 gaven schepenen van Leiden opdracht aan GHYSBRECHT HENRICKSZ, en THONIS VLYET ²⁾ het convent van Room in het openbaar te verkoopen. Het schijnt evenwel niet vlot te zijn gegaan met dien verkoop, want 30 Juli 1575 volgt een met redenen omkleede bevestiging en zekerheidsstelling door de Staten van Holland van den verkoop der gebouwen, waarin uiteengezet wordt, dat Jhr. JOHAN VAN DER DOES, heer van Noordwijk, en Mr. CORNELIS DE CONINCK, burgemeester van Delft, en de burgemeesters en regeerders van stad en universiteit van Leiden gecommiteerd zijn geweest om het klooster Roma ten behoeve van de betalingen der wedden van hoogleraren te verkoopen. De twee genoemde heeren melden evenwel aan de Staten, dat de gebouwen onbewoonbaar zijn geworden door de inkwartiering der soldaten van den graaf VAN DER MARCK en van de „huysluyden" der dorpen, die vorigen winter (1574) in het klooster met hun vee hadden gewoond, zoodat niemand een behoorlijk bedrag voor dit klooster had willen geven. Daar inmiddels de klachten der professoren over het uitblijven der betalingen van hun teerkosten en wedden dermate dringend werden, dat een spoedige oplossing moest worden gevonden (de professoren hadden namelijk gedreigd hun ambt te zullen neerleggen), hadden de gecommiteerden zich genoodzaakt gezien het aanbod van den lombardhouder FRANÇOIS MASSAZIA, die de gebouwen voor 2600 pond wilde overnemen, te aanvaarden ³⁾.

Den 27sten Aug. 1575 verklaart MASSAZIA voor schepenen van Leiden schuldig te zijn aan den rentmeester van de goederen en inkomsten der Universiteit, CLAES DIRXZ. VAN MONTFOORT, een bedrag van 2600 ponden „ter cause van coop van alle die

¹⁾ Inventaris der kloosterarchieven no. 489.

²⁾ Gerechtsdagboek A, fol. 24.

³⁾ Register Diversorum, inv. der Secretarie 1575—1851, no. 20, fol. 27 verso.

edificien ende getimmerten metten erven van den convente van Room, staende ende gelegen op Rapenburch binnen der voorsstede" ¹⁾).

Wat heeft **MASSAZIA** met de kloostergebouwen gedaan ?

Den 7den October **1578** noemt **MASSAZIA** zijn huis aan het Rapenburg, belend aan de eene zijde door **HUYCH DE GROOT** ²⁾ en aan de andere zijde door **JAN VAN ADRICHEM** ³⁾ als onderpand. Dit is dus een gedeelte van het complex (zie de schets afb. 3) en beslaat aan het Rapenburg **13.55** m. Zijn buurman **HUYCH DE GROOT**, neemt 16.46 m van het terrein in, opgevolgd door zijn zoon Mr. **CORNELIS DE GROOT**, hoogleeraar ; volgens het Bevolkingsregister van **1581** (Inv. van het archief der Secretarie **1575-1851**, voorloopig no. 1074) woonde de familie **DE GROOT** sinds **1575** in dit huis, onmiddellijk na den verkoop aan **MASSAZIA** dus. Voor het overige gedeelte is niet na te gaan, hoe het daarmee terstond na **1575** is gegaan. Eerst in 1585 kunnen wij aan de hand van register Vetus I ⁴⁾ een reconstructie maken, waarvan schets afb. 3 een beeld geeft.

Schets afb. 4 geeft de situatie van **1601** volgens Oud Belastingboek A II ⁵⁾. Zoowel Vetus 1 als Oud Belastingboek A II en het kaartboek van **SALOMON DAVIDT SZ. VAN DULMANHORST** (inv. archief der Secretarie na **1575**, voorl. no. 4480), uitgegeven door **W. PLEYTE**, „Leiden vóór 300 jaren en thans" (hiervan bijlage XXVIII) bevestigen elkaar in de namen der bewoners en de afmetingen der huizen.

Wat na dien tijd met de verschillende perceelen heeft plaats gehad, is voor mijn onderwerp van minder belang ; slechts het pand, waarin sedert 1924 het Instituut voor Tropische Geneeskunde gevestigd is, wil ik, in verband met het gevonden overblijfsel van het klooster nader beschouwen. Volgens de kaart van **BLAUW** uit 1649 (zie schets afb. 7) moet het hierboven genoemde overblijfsel met de dicht gemetselde spitsboogvensters een restant zijn van het

¹⁾ Waarboek E, inv. Rechterl. Archief no. 67, fol. 304.

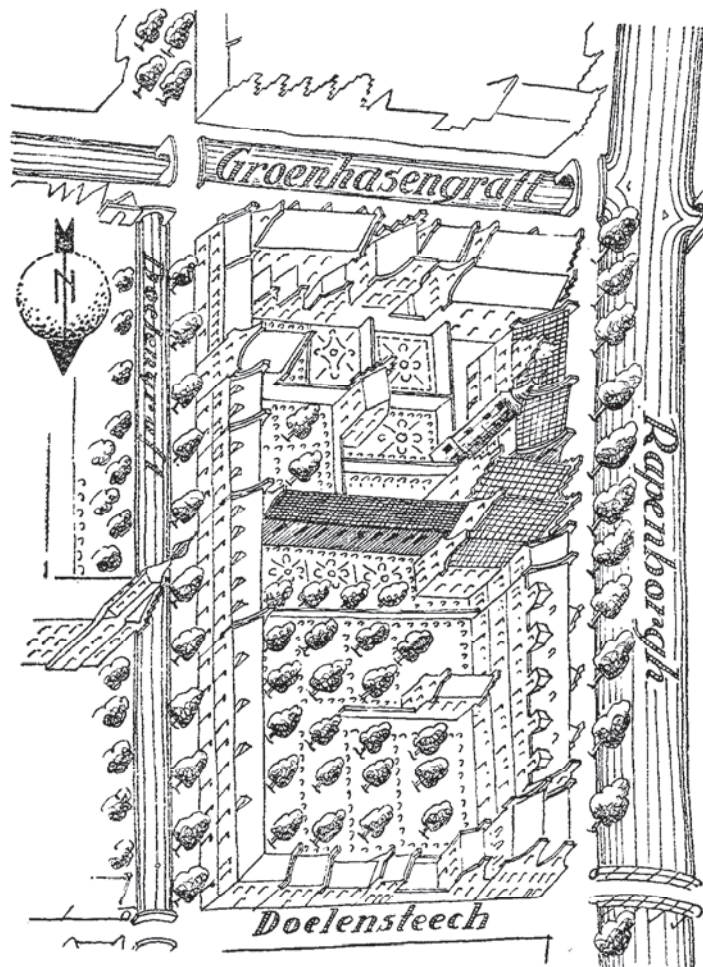
²⁾ **HUYCH DE GROOT** was de grootvader, zijn zoon **CORNELIS** de oom van den vermaarden **HUGO DE GROOT (GROTIUS)**.

³⁾ Als v. G., als v. fol. 50 verso.

⁴⁾ Register **Vetus** vermeldende de taxatie voor de huurwaarde en de wijzigingen van eigenaar, aangelegd door Jan van Hout, met de huurwaarde van **1584**, inv. archief der Secretarie **1575-1854**, voorl. no. 6789.

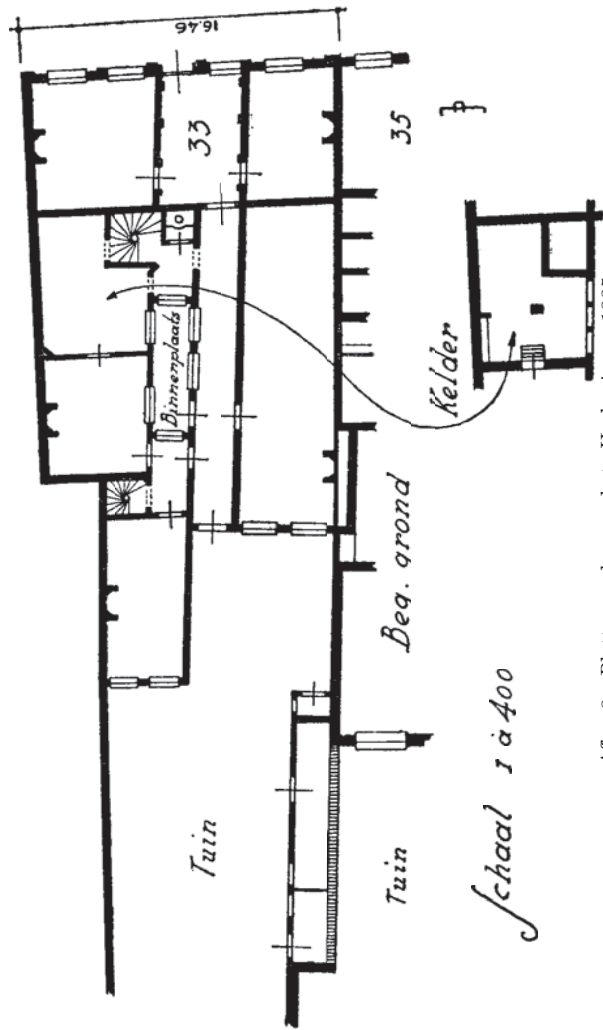
⁵⁾ Inv. v. h. Archief der Secretarie **1575-1851**, voorl. CO. 6755, fol. 263.

bijgebouw van het klooster in den tuin tusschen perceel 33 en 35 ; het is van belang, dat de scheiding tusschen die

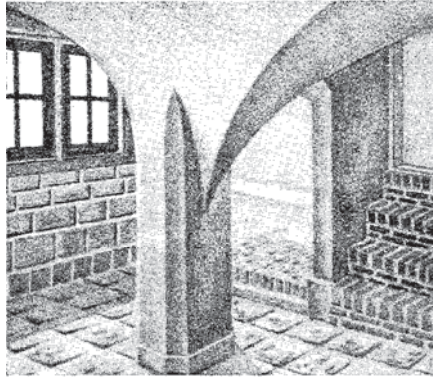

Afb. 7. Kaart van Blaeu uit 1649. Catalogus Prentverzameling over Leiden en omgeving, no. 262 uit het Gemeente-Archief.

2 perceelen in 1585, vervolgens in 1601 reeds bestond (zie schetsen afb. 3 en 4) en heden nog bestaat. Dit gebouw, Rapenburg 33, is volgens landmeetkundige opmetingen op

Afb. 8. Plattegrond van het Herbarium, 1835.

Afb. 9.
Kelder van het voormalige klooster

Afb. 10. Zegel van het
Jheronimushuis anno 1447

het oogenblik breed 16.46 m. De kaart van SALOMON DAVIDTSSZ VAN DULMANHORST, opgenomen in W. PLEYTE'S „Leiden voor 300 jaren en thans" (zie boven), bijl. XXVIII, geeft de situatie van het Rapenburg tusschen Doelensteeg en Groen-hazengracht weer. Deze plattegrond, vervaardigd tusschen de jaren 1588—1597, vermeldt de namen der eigenaren en de gevelbreedte der gebouwen. Het huis van Mr. CORNELIS DE GROOT is op dezen plattegrond 4 roeden, 4 voeten en 5 duimen breed, dit is, omgerekend in de tegenwoordig geldende maat 16.46 m, hetgeen nog steeds de breedte van den gevel van het Instituut voor Tropische Geneeskunde is. Genoemde gevelbreedte van 16.46 m vinden wij later in 1835 weer terug (zie schets afb. 8) ten tijde van het hieronder genoemde Herbarium.

Zooals boven reeds in het kort is gezegd was de eerste bewoner van perceel Rapenburg 33 HUPCH DE GROOT. Volgens het Bevolkingsregister van 1581 woonde de familie hier reeds 6 jaar. De zoon, Mr. CORNELIS DE GROOT, hoogleeraar, volgde zijn vader als eigenaar op en bewoonde in 1581 dit huis met zijn vrouw GHEERTRUYT VREDERICXDR., ELSSGEN JANSDR. VAN HEEMSKERCK, zijn moeder en zijn broeder JAN. Mr. CORNELIS DE GROOT teekende volgens het huwelijksproclamatieboek A, fol. 81, den 17den October 1579 aan met jonkvrouwe GHEERTRUYT UUYTEN ENGE, wonende te Delft. Het Album Studiosorum vermeldt CORN. DE GROOT als hoogleeraar in de juridische faculteit, geboren 1544, overleden 25 Juli 1610.

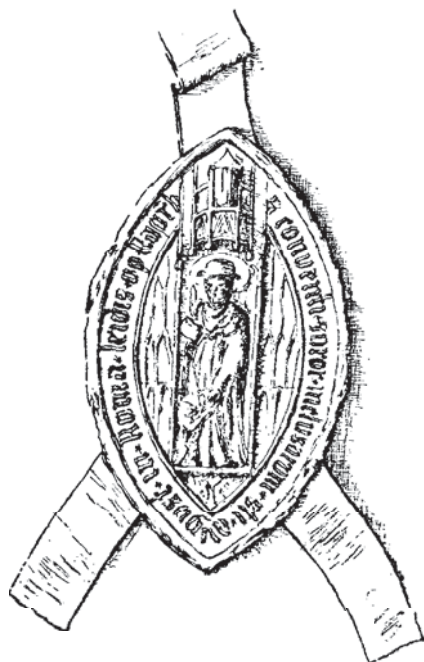

Afb. II. Binnenplaats met trap-torentje. Toestand 1920.

GEERTRUYT UUYTEN ENGE, wed. **CORNELIS DE GROOT**, legateert het huis aan **MARIA VAN COLENBURCH**, gehuwd met **GUIDO GISTELLE**; bij dit huis behooren dan twee kleine huizen achter het huis aan het Rapenburg. De weduwe van **GUIDO GISTELLE** verkoopt het huis aan Dr. **JOHANNIS WALEUS**, die het nalaat aan zijn weduwe **CATHARINA VOCKESTAERT**, wier eenige erfgenaam is **CORNELIA WALEUS**, gehuwd met Mr. **GERARD DE MUNT**. Deboedel van zijnerfgename **SOPHIA CHR. DE MUNT**, gehuwd met **RAYMOND BACKER**, wordt bij scheiding van 24 Mei 1760 aldus verdeeld, dat van haar beide nagelaten zonen, Mr. **JAN HENDRIK** en Mr. **WIGBOLD BACKER**, Mr. **JAN HENDRIK** het huis ontvangt. Diens echtgenote **HENRIETTA MAURITIA GRONOVIVS** komt na den dood van Mr. **JAN HENDRIK BACKER** in het bezit van het pand en wordt hierin opgevolgd door haar dochter **ANNA JACOBA GRONOVIVS**,

echtgenote van Mr. **ADRIAEN CRUCIUS**, raad en regeerend burgemeester van Leiden. Dit echtpaar verkoopt den 4den Juni 1784 het perceel aan Mr. **GIJSBERT VAN STAVEREN**, raad en pensionaris van Leiden (nog steeds met de twee huisjes aan de achterzijde).

Een volgende verkoop brengt dit complex in het bezit van **DIEDERIK VAN LEYDEN**, raad en oud-schepen van Leiden, nl. den 17den Augustus 1784. Den 22sten Maart 1791 koopt **JOHANNA MARIA BOERHAAVE**, gravinne douairière **DE THOMS**, het huis. Gedurende de jaren 1797—1822 zijn de erven **WILH. DE THOMS**, douairière **VAN LEYDEN VAN WARMOND** (en hiervan speciaal **HERMINA JACOBA DE THOMS**) de bezitters; 1823—1829

Afb. 12.
Zegel van het klooster van 1456.

is **SOPHIA DINA**, baronesse van **LEYDEN**, douairière van **ALEXANDER**, baron van **RHEMEN**, eigenaresse. In 1830 komt in dit pand 's Lands Universiteit met het Herbarium en gedurende het tijdperk van 1910 tot 1920 berust in dit gebouw een gedeelte van de boekerij der universiteitsbibliotheek.

In 1921—1924 is het perceel ingericht als Instituut voor Tropische Geneeskunde. Bij de verbouwing is de zware eiken spiltrap, uit den tijd van het klooster, weggebroken ; het traptorentje (zie schets afb. 11) bestaat nog ; deze toren komt overeen met die, welke voorkomt op de kaart van **BLAEU** van 1649 (zie schets afb. 7). De op den plattegrond afb. 8 gearceerde muur is de aanleiding tot deze studie geweest. De kelder (zie schets afb. g) is het eenige van het oude klooster, dat nog overgebleven is. Het lichtkozijn met een zandsteen omlijsting en het gewelf zijn nog origineel.

Afb. 13. Ambtelijk zegel van de priorin anno 1456.

Hier volgt de beschrijving van de zegels enz. betrekking hebbende op dit artikel.

Afb. 10. Zegel van het Jeronimushuis (van 1447 regist. no. 860 ¹) : staande vrouwenfiguur, vermoedelijk Smt Chara. Randschrift : S(IGILLUM) CONVENTI * SANCTI * JHERONIMI * IN * ROMA * OP * RAPENBORCH *.

Afb. 12. Zegel van het klooster van 1456 ; regist. no. 1449 ²) : half knielende figuur (onder een baldakijn) van een Bisschop (vermoedelijk Sint Augustinus). Randschrift : S(IGILLUM) CONVENTI * SOROR * (OM) INCLUSARUM * SANC(TI) AUGUST * (INI) IN * ROMA * LEIDIS * OP RAPENBORCH).

¹) Bevestigd aan het charter, beschreven in den inventaris der kloosterarchieven, no. 383.

²) Inventaris der kloosterarchieven no. 385.

Afb. 13. Ambtelijk zegel ¹⁾ van de priorin anno 1456 no. 469 (zonder familienaam) ; knielende figuur met brief in de hand (zij noemt het dat zegel mijner officie). Randschrift : S(IGIL-LUM) RECTRICIS * SOR * (ORUM) ORD * (INIS) S * (ANCTI) AUG * (USTINI) LEID * (IS) OP * RAPE * (BORCH) ; ter weerszijden van de beeltenis IN ROMA.

Voorburg, April 1946.

C. J. KORTENBACH

¹⁾ Dit zegel is bevestigd aan een acte van landverhuur onder Zwammerdam.